

Gemeenteraad van de gemeente Krimpenerwaard
Postbus 51
2820 AB Stolwijk

Ons kenmerk: WGRO-6-2015

Schoonhoven, 14-07-2015

Betreft: zienswijzen Ontwerp Bestemmingsplan Landelijk Gebied Vlist mei 2015

Geachte heer/mevrouw,

De Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard (NVWK) heeft met belangstelling kennis genomen van het Ontwerp Bestemmingsplan Landelijk Gebied Vlist mei 2015.

De doelstelling van de NVWK is de natuur, het milieu en het landschap, in het bijzonder in de Krimpenerwaard, te behouden en te beschermen, alles in de meest ruime zin.

Hieronder vallen alle in het onderhavige bestemmingsplan genoemde gebiedsdelen, bebouwingslinten en waterlichamen, die een wezenlijk onderdeel vormen van de totale macrobiotoop in de Krimpenerwaard.

Voor meer informatie over onze vereniging verwijzen wij u naar onze website www.nvwk.nl.

Gezien onze doelstellingen zijn wij belanghebbende. Dit is de reden dat wij gebruik maken van de mogelijkheid schriftelijk onze zienswijzen in te dienen.

3.4.1. Veenweidepact Krimpenerwaard

Inmiddels is begonnen met de inrichting van de zogenaamde Noordrand van de Krimpenerwaard. De NVWK draagt bij door deelname aan zowel de ANL-bijeenkomsten als aan de Begeleidingscommissie Noordrand.

Leidend is volgens het onderhavige bestemmingsplan: 'Het centrale doel van het Pact is om het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de daarbij behorende natuurwaarden te behouden en verder te ontwikkelen. Een belangrijke randvoorwaarde is om verdere bodemdaling zo veel mogelijk te beperken.'

Op dit moment voert de agrarische sector de boventoon bij de invulling van de plannen, en worden natuurbelangen geschaad.

Het Veenweidepact geeft de mogelijkheden om de inrichting aan te passen aan een waterpeil waarbij zo min mogelijk bodemdaling optreedt.

Schrijnend is dat de Stuurgroep Krimpenerwaard het waterpeil inmiddels heeft gefixeerd op de huidige stand, waardoor enerzijds niet meer de mogelijkheid bestaat tot opzetten van water om plas-dras situaties te creëren (benodigd voor de uit Afrika terugkerende

weidevogels in het vroege voorjaar) en waardoor anderzijds bodeminklinking juist versneld wordt in plaats van *zo min mogelijk optreedt*. Zie ook hieronder onze opmerkingen over de ernst van de situatie t.a.v. bodemdaling in de Krimpenerwaard onder 4.2.4. Landbouw.

Wij verzoeken u bij de inrichting van de Noordrand i.s.m. het Zuid-Hollands Landschap een flexibel waterpeil toe te passen. Dit om bodemdaling te beperken, om natuurbeheer gericht op weidevogelbehoud voor de Krimpenerwaard mogelijk te maken en last but not least, om agrarisch beheer zo lang mogelijk te kunnen blijven uitoefenen.

3.4.4 Waterbeheerplan 2010-2015

In dit hoofdstuk wordt slechts het Waterbeheerplan van Rijnland genoemd. Dit verbaast ons hogelijk, aangezien wij in de Krimpenerwaard te maken hebben met twee andere waterschappen, t.w. Schieland en de Krimpenerwaard en Stichtse Rijnlanden.

Inmiddels hebben van deze waterschappen andere Waterbeheerplannen ter inzage gelegen, die vanaf 2016 van toepassing zijn.

Wij verzoeken om in dit bestemmingsplan de relevante Waterbeheerplannen van de waterschappen Schieland en de Krimpenerwaard en Stichtse Rijnlanden op te nemen.

4.2.4. Landbouw

Onder Grondgebonden landbouw (Pag. 50) wordt o.a. vermeld '*De waterhuishouding wordt aangepast met waar mogelijk een verbeterde drooglegging*'.

De nieuwste inzichten t.a.v. bodemdaling in de veenweidegebieden

(<http://stuurgroepgroenehart.nl/nieuws/@300050/artikel/> met rechts onderaan op de pagina een te downloaden pdf van het zeer interessante inhoudelijke verslag van de Colleetour IN HET VEEN;

Planbureau voor de Leefomgeving. *Het Groene Hart in Beeld, een uniek veengebied midden in de Randstad, met name hoofdstuk 4.1.: Het veengebied heeft urgente bodem- water- en klimaatopgaven* <http://www.pbl.nl/publicaties/het-groene-hart-in-beeld>) en de huidige onomkeerbare praktijk bij Kockengen laten zien dat door drooglegging niet alleen de bodemdaling wordt versneld (nog afgezien van andere nadelen op ecologisch vlak) maar dat hierdoor ook versneld een kantelpunt wordt bereikt, waarop het uitoefenen van agrarische bedrijfsvoering zoals op dit moment plaatsvindt (melkveehouderij) niet meer mogelijk is. Het wordt dan definitief onmogelijk om meer water uit de polder te pompen dan dat er door opwaartse druk omhoog welt. Het gebied is in moeras veranderd en veeteelt is daarop niet mogelijk.

Wij willen het in dit verband nog niet eens hebben over de verwoesting van het eeuwenoude slagenlandschap, wat door de gigantische inspanningen van onze voorouders gedurende honderden jaren van ontginning handmatig in cultuur is gebracht.

Dit fenomeen van omvorming van goed weidegebied naar moeras zal in de Krimpenerwaard naar verwachting bij ongewijzigd beleid, variërend per deelgebied, van 40 - 120 cm over een periode van 40 jaar plaatsvinden, dus binnen de huidige generatie jonge agrariërs (zie het genoemde rapport *Het Groene Hart in Beeld* van het Planbureau voor de Leefomgeving, kaartje pagina 45. De bodemdaling gaat in de Krimpenerwaard sneller dan in andere gebieden, zoals aan de dieppaarse kleur op het kaartje goed te zien is).

Aangezien de vorm melkveehouderij als agrarische bedrijfsvoering kenmerkend is voor zowel voor het ontstaan van als voor de huidige Krimpenerwaard, is dit een zeer ongewenste ontwikkeling (understatement).

Wij dringen dan ook aan op grote terughoudendheid t.a.v. een zogenaamde 'verbeterde drooglegging' en op het vergroten van de kennis van de gevolgen daarvan bij de betreffende ambtenaren en bestuurders.

Op dit moment wordt ingezet op 'onderwater drainage', maar hiervan zijn op recente bijeenkomsten vooral de voordelen belicht, terwijl er ook nadelen zijn die nauwelijks ter sprake kwamen en die ook nog niet allemaal duidelijk zijn. Ook hierover dient meer kennis te worden vergaard voordat hierop breed wordt ingezet, ook al vanwege het enorme kostenaspect. Binnen de ANL is aangegeven dat breed zal worden ingezet op onderwaterdrainage, waarbij werd aangegeven dat hiervoor een subsidieregeling zou komen.

Wij vinden dit inzetten op 'onderwater drainage' door melkveebedrijven een groot zorgpunt. Aangezien onder Toekomstperspectief deze vorm van landbouw genoemd wordt als belangrijkste economische en ruimtelijke drager van het landelijk gebied, verdient dit punt ook de volle aandacht van de gemeente Krimpenerwaard. Er moet behalve naar de naar voren gebrachte voordelen, ook eerst goed worden gekeken naar nadelen voordat tot investering wordt overgegaan. Hierover moet o.i. op zeer korte termijn in samenwerking met o.a. het waterschap Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, boerenorganisaties maar ook 'groene' organisaties als het ZHL en de NVWK naar duurzame oplossingen worden gezocht.

Landbouw, natuur en landschap Pag. 51

Hier schrijft u het volgende:

'De melkveehouderij is van belang voor het behoud van de cultuurhistorische waarde en openheid van het gebied. In het plangebied is vanouds sprake van een verweving van landbouw en natuur. Ter plaatse van de agrarische gronden dienen bepaalde natuurwaarden ingepast te worden in de agrarische bedrijfsvoering. Daarbij gaat het om de bescherming van weidevogels, natuurvriendelijk sloot- of slootoeverbeheer, beheer van landschapselementen en dergelijke. De bestemming van agrarische gronden maakt dit mogelijk en biedt ook bescherming aan natuur-

en landschapswaarden middels een omgevingsvergunningenstelsel.'

De NVWK onderschrijft deze stellingen. De ontwikkelingen t.a.v. de huidige intensivering van de landbouw maken echter dat de natuur onder grote druk van de landbouw komt te staan. De stand van de weidevogels die broeden in het veenweidegebied neemt jaarlijks af, met een zorgwekkend percentage. Voor een soort als de grutto hebben de veenweidegebieden een internationale verantwoordelijkheid. Ooit broedde 90% van de wereldpopulatie hier. De stand loopt overal terug, maar in Nederland sneller dan elders, waardoor we gemiddeld nog maar zo'n 60% van de wereldpopulatie huisvesten. Dit geeft aan dat het totaal aantal grutto's dramatisch laag is geworden.

Intensivering houdt o.a. in dat mestgift steeds groter wordt en vaker plaatsvindt, waardoor alleen zeer eenzijdig grasland (de zogenoemde 'groene woestijn') kan groeien. Dit is door de agrariërs gewenst, maar voor de natuur een ramp; het is de doodsteek voor de harmonie die hier eeuwenlang heerste tussen de kleinschalige boerenbedrijven en de verschijningsvormen van de natuur in het veenweidegebied.

Ook de Europese KRW-doelen raken met de huidige mestgift steeds verder uit beeld.

Intensivering houdt verder in dat er steeds vaker en vroeger gemaaid wordt, waardoor nesten en jonge weidevogels massaal worden gedood. Elke nestverstoring c.q. doodgemaaid weidevogeljong is een overtreding van de Flora- en faunawet.

Intensivering houdt ook in dat met steeds grotere machines het land wordt bewerkt (tijd is geld) waarvoor een grotere drooglegging is vereist vanwege het grotere gewicht. Zie hiervoor onze zienswijze onder Grondgebonden landbouw.

Het is inmiddels ruimschoots bewezen en wetenschappelijk onderbouwd (o.a. rapporten Universiteit Wageningen, Alterra) dat minder grootschalige bedrijven met een extensievere bedrijfsvoering ook een prima bedrijfsresultaat kunnen behalen. De vergoedingen uit de groene en blauwe diensten kunnen hierin ook een rol spelen.

Het vraagt van de huidige agrariërs vooral omslag in denken en benaderen, waardoor creativiteit en ondernemerschap worden geprikkeld om op duurzamere wijze met de omgeving om te gaan. De gemeente kan hierin een grote sturende rol spelen.

Wij verzoeken u om duurzaam beleid op te stellen, waarbij zowel landbouw als natuur gelijkwaardig worden gewogen. Landbouw biedt kortdurend economisch profijt aan enkele tientallen boerenbedrijven in de Krimpenerwaard. De natuur in de Krimpenerwaard biedt duizenden inwoners en bezoekers de leefomstandigheden en ontspanning (soms door sportieve inspanning) die men hier verwacht en die de geestelijke en lichamelijke gezondheid bevordert. Er is een direct verband aangetoond tussen natuur en gezondheid.

Inzet op duurzaamheid, en behoud en terugbrengen van biodiversiteit waar mogelijk, zijn de enige manieren waarop zowel de landbouw als de natuur kunnen overleven.

Tevens verzoeken wij u om handhaving waar natuurbelangen worden geschaad doordat natuurbeschermingswetten worden overtreden.

Nevenactiviteiten Pag. 50

De hieronder genoemde punten worden breder opgepakt onder het volgende hoofdstuk.

4.2.5 Recreatie

'De recreatiedruk mag niet ten koste gaan van de landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van het gebied. De draagkracht van het gebied dient sturend te zijn voor de toekomstige ontwikkelingen.'

Recreatie is in onze visie een gewenste ontwikkeling, voor zover dit gebeurt binnen de draagkracht van het gebied. Door de recreanten wordt de Krimpenerwaard met haar aspecten natuur en landschap, alsmede de cultuurhistorie en haar uitingen, immers bewust gekozen als doelgebied om te ontspannen en actief te zijn in de buitenlucht. Door deze beleving mogelijk te maken binnen de draagkracht van het gebied, groeit het algemeen het besef dat deze waardevolle elementen van de Krimpenerwaard beschermd en goed beheerd dienen te worden.

Omdat de aspecten 'natuur' en 'recreatie' niet door een ieder als verschillende entiteiten worden beleefd, dienen wel 'leefregels' opgesteld te worden, waarin de recreant wordt gewezen op de kwetsbaarheid van het gebied. Genieten mag en wordt aangemoedigd, met respect voor natuur, landschap en milieu.

Voor gebruikers van de onlangs opengestelde kanoroutes kan bijvoorbeeld een protocol opgesteld worden wat bij de verhuur meegegeven wordt.

Voor gebruik van fietspaden en wandelpaden dient eveneens duidelijk gemaakt te worden wat gewenst en ongewenst gedrag is, e.e.a. afhankelijk van het jaargetijde.

Wij denken hierbij aan

- niet zonder toestemming betreden van percelen in agrarisch eigendom
- niet zonder toestemming betreden van percelen van het ZHL in agrarisch gebruik
- respecteren van de rust in weidevogelgebieden in de vastgestelde broedperiode
- niet naderen van zwarte sternkolonies in de broedtijd enz.

De NVWK wil graag bijdragen aan zulke protocollen/leefregels, en aangeven waar en op welke momenten er risicofactoren aanwezig zijn.

De ontwikkeling van infrastructuur als fiets- en wandelpaden en kanoverbindingen moet wel steeds tegen het licht worden gehouden van de risico's die zij inhouden voor de natuur. Een kanoroute kan niet lopen door een water met een zwarte stern kolonie – die is daarmee dusdanig verstoord dat bij eenmaal passeren de kolonie zal worden verlaten.

Een wandelpad door het open groene gebied zal inhouden dat aan weerszijden met een strook van 300 meter breed de mogelijkheid is verdwenen dat er grutto's zullen broeden; voor andere weidevogels geldt een iets minder brede strook.

Wij verzoeken u om al in de planfase van dergelijke recreatieve voorzieningen rekening te houden met o.a. de genoemde aspecten die nadelig zijn voor natuur en

landschap. De NVWK wil graag haar specialismen en kennis van het gebied ter beschikking stellen om voor dit soort voorzieningen door zorgvuldige afweging van belangen tot optimale plaatsbepaling te kunnen komen.

4.2.6 Vernieuwend Ondernemen

Nevenactiviteiten pag. 53

Hier worden mogelijke agrarisch gerelateerde nevenactiviteiten genoemd. Een punt van zorg vormen voor ons de zogenaamde mini-campings. De regelgeving zegt dat het maximale aantal plaatsen beperkt is, en verder moet de camping in elk geval 's winters leeg zijn, tussen 1 november en 15 maart. Hieraan wordt niet in alle gevallen voldaan en handhaving ontbreekt. Op tenminste één mini-camping staat op dit moment permanent tenten jaarrond, terwijl de afgegeven vergunning hierin duidelijk niet voorzagt.

Het visuele minder aantrekkelijke aspect van een camping in het groene landschap van de Krimpenerwaard is één ding, maar als zo'n camping dan ook nog ver in het groene achterland haaks op het bebouwingslint wordt gebouwd, wordt er gehandeld tegen het advies van het Gebiedsprofiel Ruimtelijke Kwaliteit Krimpenerwaard. Hierin wordt geadviseerd om het groene open gebied niet aan te tasten uitstekend buiten het bebouwingslint.

Verder is tenminste één camping gelegen in een stiltegebied. Het behoeft geen betoog dat in het hoogseizoen op de camping 'stilte' na zonsondergang geen reële verwachting is.

Wij verzoeken u om bij wijziging van (gedeeltelijke) bestemming van bedrijfsvoering het aspect aantasting van de groene ruimte, alsmede het visuele aspect mee te wegen.

Wij dringen aan op het niet toestaan van mini-campings en andere mogelijk geluidsoverlast veroorzakende nevenactiviteiten in de stiltegebieden.

Ook verzoeken wij u om handhaving van de regelgeving t.a.v. het maximale aantal kampeerplaatsen, en t.a.v. het leeg maken van het perceel waarop het bedrijf 'camping' wordt uitgevoerd in de genoemde winterperiode.

4.2.7 Bouwmogelijkheden pag. 55

Onder dit hoofdstuk worden de beperkte bouwmogelijkheden aangegeven.

Bij aangetoonde noodzakelijkheid voor agrarische bedrijfsvoering bestaat de mogelijkheid tot bouwen. In de praktijk worden op dit moment grote doorloopstallen gebouwd; in een aantal gevallen steken deze ver uit achter het bebouwingslint in het groene landschap.

Voor weidevogels ontstaat hierdoor wederom een flink verlies van broedbiotoop doordat een strook van 300 m groene open ruimte aan weerszijden ook ongeschikt is geworden.

Verder zien wij dat recentelijk de karakteristieke open ruimtes langs de bebouwingslinten, de zeer gewaardeerde doorzichten, dichtgebouwd worden.

In beide gevallen wordt gehandeld tegen het advies van het Gebiedsprofiel Ruimtelijke

Kwaliteit Krimpenerwaard.

Wij zien tevens dat niet in alle gevallen waar water wordt gedempt om een opstal te realiseren, een oppervlakte water van gelijke grootte wordt teruggebracht, zoals was bedongen in de bouwvergunning.

Wij verzoeken u bouwaanvragen te beoordelen met inachtneming van deze aspecten.

Lichthinder pag. 56

Onder dit kopje worden de mogelijkheden aangegeven, waarbij tevens wordt aangegeven *'In het samenspel van ruimtelijke ordening en milieubeheer wordt visuele hinder alleen of vooral uitgelegd als storend qua uiterlijk.'*

Lichthinder is ook storend voor (trek)vogels, vleermuizen, nachtvinders, padden en ander leven. Dieren raken gedesoriënteerd door nachtelijk licht, wat directe gevolgen heeft voor hun voortbestaan.

Wij kunnen ons voorstellen dat licht bij sportvelden e.d. behalve een functioneel, ook een veiligheidsaspect kan dienen.

Onderzoeken tonen aan dat bepaalde soorten licht een minder tot niet storend effect hebben op dierlijk gedrag.

We verzoeken daarom in onderhavige gevallen om na te gaan of genoemd speciaal licht voor de toepassing mogelijk is, en zo ja, hierin een zorgvuldige afweging te maken met meeneming van het aspect verstoring van dieren.

Desgewenst kan de NVWK namen van gespecialiseerde lichtbedrijven aanreiken.

4.3.3 Ruimte voor Ruimte pag. 57

Onder deze kop worden diverse mogelijkheden gegeven voor woningbouw op voormalige (agrarische) bedrijfsbebouwing. Er wordt gesteld dat het maximum van drie woningen komt te vervallen.

Tegen het licht van hiervoor genoemde argumenten baart ons dit zorgen t.a.v. het dichtbouwen van de bewoningslinten in het buitengebied. Wij hechten er aan om het karakter van het landschap te koesteren en te beschermen. De beoogde *'kwaliteitsimpuls om verstedelijking en verstening tegen te gaan'* wordt o.i. niet bereikt door steeds meer woningen in het buitengebied te bouwen.

Tot nu heeft het advies van een genoemde *'landschapsdeskundige'* in een aantal gevallen ook niet kunnen voorkomen dat totaal gebiedsvreemde woningen, oneigenlijk aan het landschap en de cultuurhistorie, zijn gebouwd.

Verder wordt bij sloop van bijvoorbeeld voormalige agrarische bedrijfspanden in veel gevallen geen ecologisch onderzoek uitgevoerd. Hierdoor zijn ons schrijnende gevallen bekend van slopen van oude boerenschuren waarin nestelende zwaluwen zaten, of van in

januari omverhalen van een pand waarin de grootste vleermuizenkolonie (in winterslaap) van de Krimpenerwaard was gevestigd. Dit zijn flinke overtredingen van de Flora- en faunawet en het behoeft geen betoog dat nesten en vleermuizen deze ingrepen niet hebben overleefd.

Wij verzoeken om zorgvuldige afwegingen ten aanzien van de aantallen en het uiterlijk van nieuw te bouwen woningen.

Tevens verzoeken wij u om bij sloop te verordonneren dat onderzoek wordt gedaan naar overwinterings- en nestplaatsen van (al dan niet beschermde) diersoorten.

Sloop van oude bedrijfsgebouwen en schuren kan ook van toepassing zijn onder de hoofdstukken 4.2.7 Bouwmogelijkheden en 4.2.6 Vernieuwend Ondernemen. Wij verzoeken u ook onder die noemers onderzoek te (laten) doen naar overwinterings- en nestplaatsen van (al dan niet beschermde) diersoorten.

De NVWK is graag bereid om hierin een rol te spelen.

Tot slot wil de NVWK benadrukken dat wij altijd tot samenwerking en meedenken bereid zijn – vanzelfsprekend vanuit onze doelstellingen. Op dit moment voeren wij al overleg met een groot aantal instanties die zich bezighouden met en zijn wij betrokken bij inrichting en beheer van gebieden in de Krimpenerwaard. In onze visie is het mogelijk om dit op een duurzame wijze uit te voeren, waarbij het economische belang niet uit het oog hoeft te worden verloren. Ook de NVWK heeft immers belang bij een duurzaam economisch gezond gebied.

In samenspraak en door samenwerking zijn betere en bestendiger oplossingen te vinden voor de problemen en uitdagingen waarvoor onze gemeente en dit gebied staan. Dit vraagt echter moed om soms onconventionele wegen te bewandelen en bij sommige groeperingen impopulaire beslissingen te durven nemen.

Wij wensen onze bestuurders veel wijsheid.

Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard

Max Ossevoort
Voorzitter